

MUNT- EN PENNINGVEILING VERZAMELING ALBERT BUCHMAN

DOOR

S.

Den 19 November j.l. vond onder leiding der firma J. Schulman de veiling van bovengenoemde verzameling Penningen en Munten plaats, welke verzameling eene nadere beschouwing wel waard is.

Dat onze Nederlandsche verzamelaars deze kleine gedenkstukken, herinneringen aan vroegere tijden, hoe langer hoe meer waardeeren, bleek uit het groote animo, dat de liefhebbers gedurende de geheele veiling toonden.

Een belangrijk deel van deze verzameling, ongeveer 500 nummers, bestond uit legpenningen (Jetons) en gedenkpenningen, gedurende den tachtig-jarigen oorlog vervaardigd.

Het zijn deze legpenningen, die ons zoo'n goeden kijk geven op den geest die onze voorvaderen en de aanhangers van de Spaansche regeering bezielde. Op scherpzinnige, soms zeer spottende wijze, geven zij elke belangrijk wapenfeit, elke politieke of commercieele gebeurtenis, die voor hen van belang was, weer.

Men zoude deze kunnen vergelijken met de politieke en geïllustreerde bladen van onzen tijd.

Voor eene intensieve studie van het politieke leven in ons land gedurende den tachtig-jarigen oorlog, van het doen en laten onzer voorouders gedurende de dagen van zorg en voorspoed in die lange bange jaren van strijd tegen de Spaansche overheersching, vormen deze legpenningen een waarlijk onmisbaar materiaal.

Wanneer de legpenningen ons een blik laten slaan op het innerlijk leven, de gedenkpenningen brengen ons in nauwere aanraking met de prominente personen uit die tijden en met de belangrijkste gebeurtenissen die plaats grepen.

Zoo vinden wij onder no. 17 en no. 18 van den catalogus twee penningen uit het jaar 1562 met het borstbeeld van den ons uit de vaderlandsche geschiedenis welbekenden kardinaal Granvelle.

Welk een kunstenaars waren deze medailleurs, welk eene kracht gaat van deze portretten uit.

Niemand minder dan de beroemde Jacques Jonghelink uit Antwerpen heeft dezen prachtigen kop (no. 18) gesneden.

Onder no. 27 vinden wij een penning vermeld, met de beeltenissen van den graaf van Hoorne, op last van Alva onthoofd en van zijne gemalin Walburge van Neuenaar.

Alva zelf is door de penningen no. 41 en 45 vertegenwoordigd.

De nummers 60, 61 en 62 voeren ons terug in den strijd van Willem den Zwijger tegen de invoering van den tienden penning.

„P. V. O. (Prins van Oranje) dat edel Bloet, heft ons voer den 10 Pennick behot“, vindt men op twee dezer penningen, waarop een schild met slechts negen penningen voorkomt.

Met den in die tijden (1578) beroemden geleerde en dichter Houwaert uit Antwerpen, maakt ons de medailleur Alexander bekend. Zijn energieken kop draagt de penning onder no. 95 beschreven.

Tot aansporing van goede verstandhouding tusschen de steden Hoorn en Medemblik vindt men op no. 183 twee aarden kruiken in eene zee afgebeeld met het opschrift FRANGIMVR SI COLLIDIMVR, waaraan ons spreekwoord „de kruik gaat zoo lang te water tot zij breekt“ doet denken.

In 1598 stierf koning Philips II, in de Nederlanden door zijne kinderen Albert en Isabella opgevolgd, in Spanje door zijn zoon Philips III. Een fraaie penning no. 284 geeft ons het beeld van den nieuwen vorst.

No. 331, 361 en 366 herinneren ons aan de capitulatie van Ostende, de inname van Sluis en het sluiten van het twaalfjarig bestand.

Een fraai gegraveerd portret van prins Maurits vindt men op den penning onder no. 378 beschreven.

De rampzalige dertigjarige oorlog, waaraan het sluiten van den vrede van Munster eveneens een einde maakte, is door een van zijne beroemdste veldheeren, den graaf Ernst van Mansfeld vertegenwoordigd, (no. 413).

In 1628 werd de zilvervloot door Piet Heyn bemachtigd, dit heugelijk wapenfeit werd door een penning no. 420 van deze verzameling vereeuwigd. Op de voorzijde het borstbeeld van onzen zeeheld, op de keerzijde het zeegevecht.

In 1645 nam Frederik Hendrik Hulst in, waardoor hij Zeeuwsch Vlaanderen van de Spanjaarden bevrijdde, een bijzonder fraaie penning ontrukte dit roemrijke feit aan de vergetelheid, (no. 455).

terwijl de penning onder no. 458 beschreven ons in kennis brengt met Louise Henriëtte, dochter van den Oranjevorst en haar gemaal Frederik Willem, den grooten keurvorst van Brandenburg.

Een der zeldzaamste en fraaiste penningen dezer collectie is ongetwijfeld no. 471, ter herinnering aan den beroemden tocht naar Chatham en de daarop gevolgde vrede van Breda geslagen.

Het tweede gedeelte dezer verzameling voert ons terug in het Romeinsche Keizerrijk, wel een der interessantste onderdeelen der Numismatiek. De catalogus bevat ongeveer 70 van deze munten, bijna alle in bijzonder fraaien staat.

No. 413.

No. 18.

No. 413.

No. 471.

No. 502.

No. 494.

No. 455.

No. 498.

De bewondering, die wij nog heden koesteren voor het grootsche door de Romeinen nagelaten, vindt ook uiting in de vele liefhebbers voor de Romeinsche munten.

Het spreekt van zelf dat deze munten, die ons de beeltenissen, soms zeer voortreffelijk, van de Romeinsche Keizers en leden der Keizerlijke familie weergeven, eene bijzondere aantrekkelijkheid hebben, maar des te aantrekkelijker werd de studie dezer stukken, waar de keerzijden ons een blik lieten slaan in godsdienstige en wereldlijke gebruiken onder het Romeinsche Keizerrijk, en roemrijke wapenfeiten dezer heerschers openbaarden.

Is het niet interessant op eene gouden munt no. 502 van Keizer Domitianus de voorstelling van de wolvin, Romulus en Remus zoogend terug te vinden?

Keizer Claudius en zijn zoon, den lateren Keizer Nero, ziet men op no. 493; den jongeling Nero vindt men op no. 494 als Keizer terug.

De Aureus van Keizer Lucius Verus no. 518 herinnert ons aan zijne overwinning op de Armeniers, met zijn titel ARMENIACVS en op de keerzijde de godin der overwinning.

Het portret van zijne gemalin, Lucilla, die met Venus vergeleken wordt, geeft ons no. 520, op de keerzijde Venus met den appel in haar hand.

Een bijzonder vruchtbaar jaar vindt men op eene gouden munt van Keizer Vespasianus no. 498 in herinnering gebracht.

Aan de nagadachtenis van Keizerin Faustina, de gemalin van keizer Antoninus, is eene munt no. 512 gewijd, AETERNITAS, de godin der eeuwigheid, op de keerzijde.

Het derde gedeelte brengt ons in kennis met verschillende munten, die gedurende de middeleeuwen en de latere tijden in Europa in omloop waren.

Hier leeren wij hoe langzamerhand uit het diepe verval in de vroegste middeleeuwen de latere sierlijke gothieke munten ontstonden, komen wij in kennis met de interessante munten uit de daarop volgende eeuwen, met hunne aardige borstbeelden en rijkversierde wapenschilden, tot wij ons weer verplaatst zien in de wel is waar practische munten van onzen tijd, doch die niet kunnen wedijveren, wat betreft kunst en smaakvolle uitvoering, met de stukken uit vroegere eeuwen.

Behalve voor beoefenaars der Munt- en Penningkunde, hebben vele dezer stukken ook als goud- en zilversmidskunst eene hooge waarde, vooral wanneer zij door groote kunstenaars vervaardigd zijn. Cellini en anderen hebben ons ook op dit gebied fraaie kunstwerken nagelaten.

De voornaamste prijzen in deze veiling behaald laten wij hieronder volgen.

No.		
17.	1562. Ovale penning van den Kardinaal Granvelle	fl 160.
18.	1562. Eenzijdige penning van denzelfde	360.
27.	1568. Penning met de borstbeelden van den Graaf van Hoorne en Walburge van Neuenaar.	80.

60.	1572. Bronzen penning, misnoegen over den tienden penning	fl 60.
95.	1578. Zilveren penning van Jan Baptist Houwaert. Antwerpsche dichter	130.
183.	1588. Misnoegen te Medemblik en Hoorn, kleine zilveren penning.	60.
270.	1597. Zilveren penning. Slag bij Turnhout.	75.
284.	1598. Philips III volgt zijn vader op. Zilveren penning	130.
378.	(1613). Gegraveerde penning met borstbeeld van Prins Maurits	160.
410.	1622. De schutterij van Haarlem vertrekt naar Hasselt	55.
413.	(1622). Ernst graaf van Mansfeldt. Zilveren portretmedaille.	225.
420.	1628. Overwinning van de Zilvervloot, zilveren penning met borstbeeld van Piet Heijn	320.
434.	1637. Zilveren penning. Inname van Breda.	89.
455.	1645. Inname van Hulst door Frederik Hendrik	140.
458.	1648. Louise Henriette prinses van Oranje Nassau en Frederik Willem, Keurvorst van Brandenburg. Zilveren penning	185.
471.	1667. Zilveren penning. Op den tocht naar Chattam en de vrede van Breda	450.

Onder de Romeinsche munten zijn de volgende belangrijke prijzen te vermelden:

484.	Aureus van Octavianus Augustus	80.
493.	" " Claudius met Nero	110.
497.	" " Otho	80.
498.	" " Vespasianus	100.
502.	" " Domitianus	90.
504.	" " Trajanus	90.
506.	" " Hadrianus	72.
511.	" " Antoninus	105.
512.	" " Faustina Mater	110.
514.	" " Marc Aurelius	145.
518.	" " Lucius Verus	122.
519.	" " " "	100.
520.	" " Lucilla	165.

Vervolgens onder de gouden munten:

554.	Gouden lam, door Jolanthe gravin van Bar geslagen	100.
558.	Dubbele Scudo van Jan II, Bentivoglio te Bologna	120.
565.	Joseph II. Dubbele Souverain te Brussel, geslagen 1782	70.
574.	Lodewijk Rudolf van Brunswijk. Halve vierkante Dukaat, 2 ^e bekende exemplaar	145.
577.	Isabella en Ferdinand van Castille. Dukaat te Toledo geslagen	70.
584.	St. Jans, goudgulden van Groningen	107.
617.	Milaan. Galeazzo II en Barnabo Visconti, goudgulden	125.
618.	Napels, Ferdinand II 1852. 30 Ducati.	175.

No. 458.

No. 284.

No. 518.

No. 493.

No. 520.

No. 512.

No. 20.

No. 183.

No. 420.

633. Dukaat van Schaffhausen fl 190.	686. Drievoudige Taler 1657, van Christiaan Lodewijk van Brunswijk „ 95.
646. Zevenbergen 1605. 10 Dukaten „ 265.	725. Rijksdaalder 1809, van Lodewijk Napoleon Koning van Holland. „ 80.
651-656. 6 Venetiaansche Zecchini „ 135.	733. Stuiver 1509, van Bernhard graaf van Lippe „ 35.
Onder de overige zilveren en gouden mun- ten vermelden wij nog:	793. Waldeck Emma 1847. Dubbele Taler. . . . „ 115.
683. Taler van Brixen 1710, „ 55.	
685. Halve Taler 1568 van Hendrik van Brunswijk „ 72.	

UIT DEN HANDEL.

De gedempte en meer intieme atmosfeer die over de steden hangt, in de korte dagen tusschen St. Nicolaas en Kerstmis, doet aan de uitstallingen van antiques

geen afbreuk. Het fraaie goud van pendules en spiegellijsten, de glans van het zilver, de rijkdom van kleur op porcelein, gobelins en schilderijen, even getoetst door de

Etienne Delaunoy, Amsterdam.

Gobelin, voorstellende de lusthoven van Versailles.